

Arts- og sortsforsøg med *Geranium* 1971-73*Trials with species and varieties of Geranium 1971-73*

Grethe Clausen

Resumé: 27 arter og sorter af *Geranium* L. blev i 1968-70 indsamlet fra 3 danske, 1 engelsk, 1 svensk og 1 tysk planteskole. Efter disse års indsamling og iagttagelse blev de 25 af dem udplantet i *Virum* og 23 i *Spangsbjerg*. Forsøget begyndte i 1971 og sluttede i 1973 med anerkendelse af følgende: *G. endressii* 'Rose Clair' S 73, *G. macrorrhizum* 'Ingwersen's Variety' S 73, *G. nodosum* S 73, *G. platypetalum* S 73, *G. pylzowianum* 'Alf' S 73, *G. renardii* S 73 og *G. subcaulescens* 'Splendens' S 73.

Abstract: 27 species and varieties of *Geranium* L. were collected in 1968-70 from 3 danish, 1 english, 1 swedish and 1 german nursery. After these years of collecting and observation the trials started in 1971 in *Virum* with 25 of them and in *Spangsbjerg* with 23. Approved were in 1973: *G. endressii* 'Rose Clair' S 73, *G. macrorrhizum* 'Ingwersen's Variety' S 73, *G. nodosum* S 73, *G. platypetalum* S 73, *G. pylzowianum* 'Alf' S 73, *G. renardii* S 73 og *G. subcaulescens* 'Splendens' S 73.

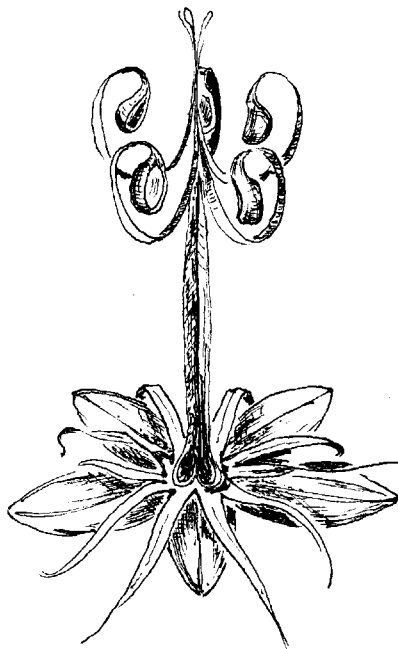
Indledning

Geranium L. (Geraniaceae) Storkenæb. Ca. 260 arter i tempererede egne jorden over. Nogle er énrige andre flerårige. Det er oftest planter, der breder sig meget, har forgrenede stængler og variabel bladform: skjold- eller nyreformede, håndlappede eller mere eller mindre dybt snitdelte. De grundstillede blade er langstilkede, stængelblade kortstilkede eller siddende.

Blomsterne enlige eller 2 til flere sammen i kvaste. 5 rørformede, sammenhængende, blivende bægerblade, der i knolejet er taglagte. 5 kronblade, der i knolejet er snoede eller taglagte. 5+5 støvdragere, hvor bægerstøvdragerne udvendig ved basis af støvtråden har honningkirtel. 5 frugtblade og 1 kraftig griffel, der mod spidsen deles i 5 argrene. Frugten en 5-klappet kapsel. Ved oprulning omkring griffelen (»næbbet«) slynges frøet ud - 1 frø i hvert rum. De storblomstrede *Geranium* er udpræget først-hannede.

[*Gera-nium*: af det græske ord for Trane p. gr. af de næblignende frugter].

(Engler, A. & K. Prantl (1897), Lange (1959), Bailey (1968), Zander (1972)).

Opspringende frugt (efter Lange 1962)

Formering

Formering af arterne kan ske ved frø, men det er ikke altid let at skaffe. Det mest almindelige er deling af planterne i juni-juli måned eller tidligere, hvis det passer bedre ind i planteskolens arbejdsgang. *Geranium subcaulescens* 'Splendens' formeres ved rodstiklinger.

Anvendelse

Staude-*Geranium* er så forskellige, at noget alment om deres anvendelse knap kan siges. Der er 80-100 cm høje planter, og der er helt lave, pudedannende, 10-15 cm høje. Det er lettere at sige noget alment om deres krav, for de er alle glade for sol, men klarer sig godt i både halv- og helskygge. Med jorden er de ikke kræsne, og de tåler ret megen tørke. (Jelitto/Schacht 1963).

Der er ikke så få arter og sorter i planteskolerens kataloger, men det er et spørgsmål, hvor meget *Geranium* bruges. Det stadige behov for blå og blåviolette blomstrende planter i farvesammenstillinger, gør visse sorter mere anvendelige end andre.

Når der arbejdes med stauder som *Geranium* gøres hurtigt den erfaring, at vel er blomsterne og deres farve særdeles vigtig, men løvet er her næsten endnu mere interessant og af så variabel form, farve og struktur, at det er lige ved at stjæle opmærksomheden fra blomsterne. Og dog - den enkelte blomsts bygning, farveintensitet, nervation og placering i forhold til løvet for ikke at tale om »næbbene« og de mere eller mindre oppustede bægeromgivne frugtknuder, er også et studium værd.

Hvor *Geranium* plantes - på stenbed eller i staudebred - ligegyldigt hvor i haven, skal det være på en plads, hvor de kan følges fra dag til dag uden anstrengelse. Bemærkes skal det, at *Geranium* er rabatstauder, de skal udelukkende ses i haverne. Noget velegnet afskæringsmateriale afgiver de ikke.

Forsøget

Af de igennem 1968-70 indsamlede arter og sorter, der i alt beløb sig til 27, havde kun 2 udviklet sig så dårligt, at de ikke kunne afgive formerings-

materiale nok til at komme med i forsøget. Det var *G. candidum* Komar. (*G. saxatile* Kar. & Kir.) og en hybrid: 'Russel Prichard'. Af de øvrige kunne der blive 25 med 10 planter af hver til *Virum* og 23 med samme planteantal til *Spangsbjerg*. Forsøgene tilplantedes 20. april 1971. På bede plantedes hver art og sort med 5 planter med 50 cm afstand på tværs af bedet. Med 70 cm afstand fulgte næste række. De 2×5 planter skulle, når de voksede til, kunne danne en stor gruppe. Med 1 m afstand fulgte så næste art eller sort.

I *Virum* viste det sig i sommeren 1972, at disse planteafstande var for små. De højeste sorter skyggede for de lavere og nogle væltede ind over andre og skjulte dem aldeles. Med stor forsigtighed flyttedes derfor alle planter med fuld klump over på et bed ved siden af, hvor de kunne få 70×100 cm afstand i dobbeltrækkerne. Det gik 100% godt, så bedet i 1973 var overordentlig frodigt.

Bemærkes skal det, at overgangen mellem juni og juli 1973 begge forsøgssteder var meget varm og tør men efterfulgtes i *Virum* af 145 mm regn, der faldt med stor voldsomhed på få dage. Det blev en slem prøve at stille ikke opbundne planter på. Mange blomster blev også ødelagt så meget, at det gik ud over frøsætningen.

Registreringer: Forsøgsstationernes personale gør notater om overvintring, tidspunkt for fremspiring. Begyndende og afsluttet blomstring. Måling af plantehøjde og -bredde (tilvækst), bladstørrelse og blomsterstørrelse. Beskrivelse af plantens habitus, aftegning af løvbladens omkreds (naturlig størrelse), bestemmelse af blomsterfarver efter R.H.S., farvefotografering af de enkelte blomster. Endvidere gøres der notater om vækstkraft og vejrfasthed.

Bedømmelser (ved indkaldt dommergruppe): Da løvets udseende er en særlig vigtig faktor for vurderingen af staudegeranium, blev løvet bedømt 3 gange samtidig med blomstringen og andre egenskaber og 1 gang alene så sent i oktober, at evt. efterårsfarver var fremme. Der blev som altid ved bedømmelserne benyttet en karakter-skala fra 1-10 (10 bedst). Følgende egenskaber bedømtes: vækstkraft, evne til at stå oprejst ved egen hjælp, blomsterform, -farve og -rigdom. Un-

m.v. Ved vurderingen blev der taget hensyn til, om planterne var høje og buskede eller lave til næsten krybende.

Af alle dommerkarakterer begge forsøgssteder beregnes en gennemsnitskarakter, og de arter/sorter, der har opnået flest point skulle herefter tildeles anerkendelse. Denne markeres ved til plantens navn at føje et S for staten og et årstal for forsøgets afslutning. S og årstal i Danmark svarer til 3 eller 1 stjerne, der er højeste anerkendelse i

Oversigt over arter og sorter i forsøget:

armenum Boiss., se *psilostemon*

candidum Komar. (*G. saxatile* Kar. & Kir.)

dalmaticum (Beck.) Rech. f.

endressii J. Gay

'A. T. Johnson'

'Rose Clair' S 73

'Wargrave Rose'

grandiflorum Edgew. non L., se *meeboldii*

ibericum hort. var. *platypetalum*, se *platypetalum*

lancastriense With., se *sanguineum*

macrorrhizum L.

'Ingwersen's Variety' S 73

meeboldii Briq. (*G. grandiflorum* Edgew. non L.)

'Alpinum'

'Johnson's Blue'

'Johnson's Var.')

} identiske

nodosum L. S 73

phaeum L.

platypetalum Fisch. et Mey (*G. ibericum* hort. non Cav. var. *platypetalum* (Fisch. et Mey) Boiss.) S 73

pratense L.

'Flore Plenum' (var. *pleniflorum* Bergm.)

'Mrs. Kendall Clarke'

psilostemon Ledeb. (*G. armenum* Boiss.)

pylzowianum Maxim.

'Alf' S 73

renardii Trautv. S 73

sanguineum L.

'Album'

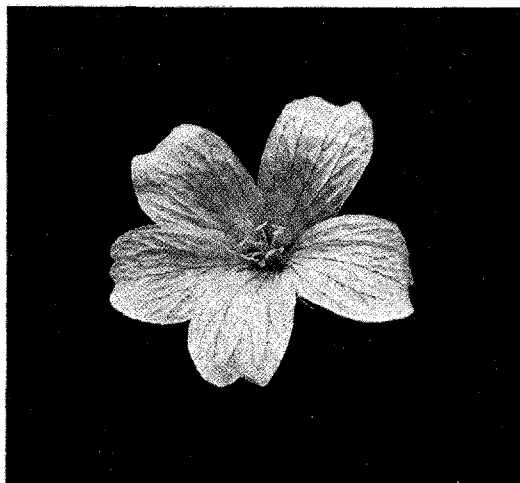
var. *prostratum* (Cav.) Pers. (*G. lancastriense* With.) var. *sanguineum*

stapfianum Hand.-Mazz.

subcaulescens L'Herit. ex DC. (*G. cinereum* Cav. var. *subcaulescens* (L'Herit. ex DC.) 'Splendens' S 73

wlassowianum Fisch.

karakterer at udvælge et *standardsortiment*, idet det sagkyndige staudeudvalg med den erfaring medlemmerne har som henholdsvis staudeproducenter, plantehandlere, havebrugskonsulenter og andre forbrugerrepræsentanter fastslår »behovet for *Geranium*«. I dette tilfælde skønnedes, at dette behov ville blive dækket af 3 arter og 4 sorter, et ret stort antal, men med en mindre repræsentation ville de varierende væksttyper, blomsterfarver og løvformer ikke være tilstrækkelig dækkende. Ved at læse beskrivelserne af de enkelte arter og sorter skulle det være muligt at træffe det rette valg efter smag og behov.

G. endressii 'Rose Clair' S 73 (mål: 1-1¹/₃)

blomstringen når de 75 cm, vil planterne i regnfulde og blæsende år vælte ud til siderne, hvis de ikke i tide får støtte, eller de afblomstrede stængler fjernes, før frugterne bliver for tunge. Rundt om den åbne midte af de væltede planter, rejser stænglerne sig igen mod lyset og bærer blomsterne frem i en bred bræmme.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 8,1 point

» » » *Spangshjerg*: 7,2 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 5,4 point.

G. macrorrhizum 'Ingwersen's Variety' S 73

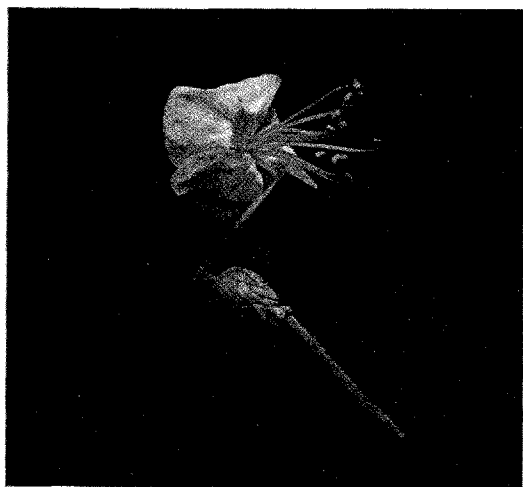
Se omtalen af artens karaktertræk i afsnittet: Andre arter og sorter i forsøget.

Leveret af engelsk planteskole.

1. forsøgsår 40 cm høj og 45 cm bred

sidste » 65 » » » 80 » »

De 10 planter i hvert forsøg dannede grupper af overvældende virkning. Løvmassen er stor, først grøn

G. macrorrhizum 'Ingwersen' Variety' S 73 (nat.ster.)

G. endressii 'Rose Clair' S 73

Se omtalen af artens karaktertræk i afsnittet: Andre arter og sorter i forsøget.

Leveret fra engelsk planteskole.

1. forsøgsår 30 cm høj og 40 cm bred

sidste » 65 » » » 75 » »

En sort af meget ensartet vækst og stor blomstring varierende efter årene med højdepunktet fra midten til slutningen af juni og mange blomster endnu i første uge af august. Løvet er meget smukt, låddent, rynket, lyst og af form og størrelse som på bladtegningen overfor.

Blomsterne hos denne sort er særdeles bemærkelsesværdige ved deres fine, laksrosa farve: RHS 55 B er bundfarven for helt ung blomst, 56 A for lidt ældre. Der er fine årer i 55 A. De sidder 2 og 2 blomster sammen på hver stilk og er 3 cm i diameter. Stængler og bægerblade er røde.

En fin rabatstaude, men dersom højden under

blomstringen når de 75 cm, vil planterne i regnfulde og blæsende år vælte ud til siderne, hvis de ikke i tide får støtte, eller de afblomstrede stængler fjernes, før frugterne bliver for tunge. Rundt om den åbne midte af de væltede planter, rejser stænglerne sig igen mod lyset og bærer blomsterne frem i en bred bræmme.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 8,1 point

» » » *Spangshjerg*: 7,2 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 5,4 point.

G. macrorrhizum 'Ingwersen's Variety' S 73

Se omtalen af artens karaktertræk i afsnittet: Andre arter og sorter i forsøget.

Leveret af engelsk planteskole.

1. forsøgsår 40 cm høj og 45 cm bred

sidste » 65 » » » 80 » »

men hurtigt efter mere og mere rød, sidst aldeles rød. Bemærk løvets form på tegningen overfor. Er blomsterne ikke just kønne af form og farve, er de i hvert fald ejendommelige, men opmærksomheden fanges mest af de røde, oppustede frugter på de røde, hårede stilke og de 4 cm lange udragende næb. Blomsterne, der vender udad og nedad, er RHS 76 A-B, en bleg, rosalilla farve. Blomstring fra tidligt i juni til 1. august i *Virum*, i *Spangshjerg* fra sidst i maj til sidst i juli.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Bemærk løvets form på tegningen overfor. Er blomsterne ikke just kønne af form og farve, er de i hvert fald ejendommelige, men opmærksomheden fanges mest af de røde, oppustede frugter på de røde, hårede stilke og de 4 cm lange udragende næb. Blomsterne, der vender udad og nedad, er RHS 76 A-B, en bleg, rosalilla farve. Blomstring fra tidligt i juni til 1. august i *Virum*, i *Spangshjerg* fra sidst i maj til sidst i juli.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

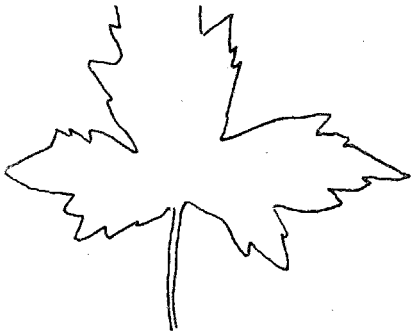
Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

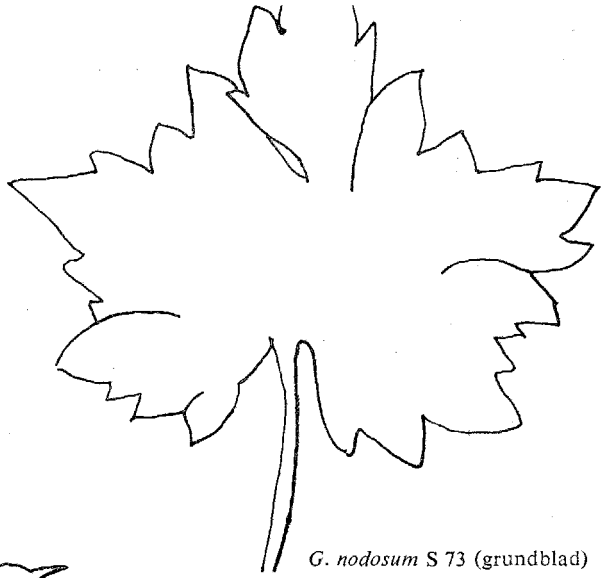
Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

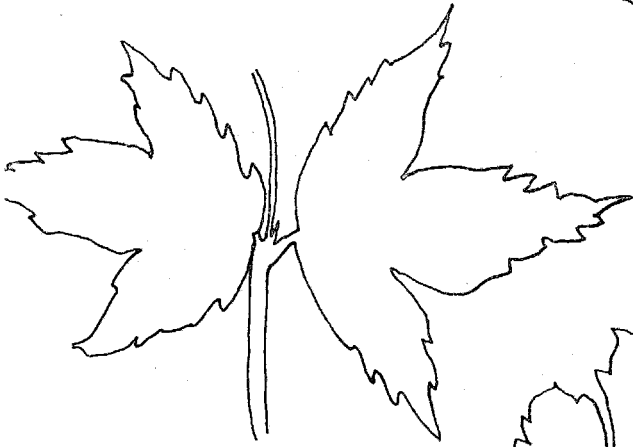
Denne *Geranium* skal plantes, så den kan iagttages hele tiden, mens det røde i løvet mere og mere dominerer. Når frugtstandene bliver for tunge og ikke længere kønne, fjernes de, og man kan endnu i lang tid se på en smuk, rød bladplante.

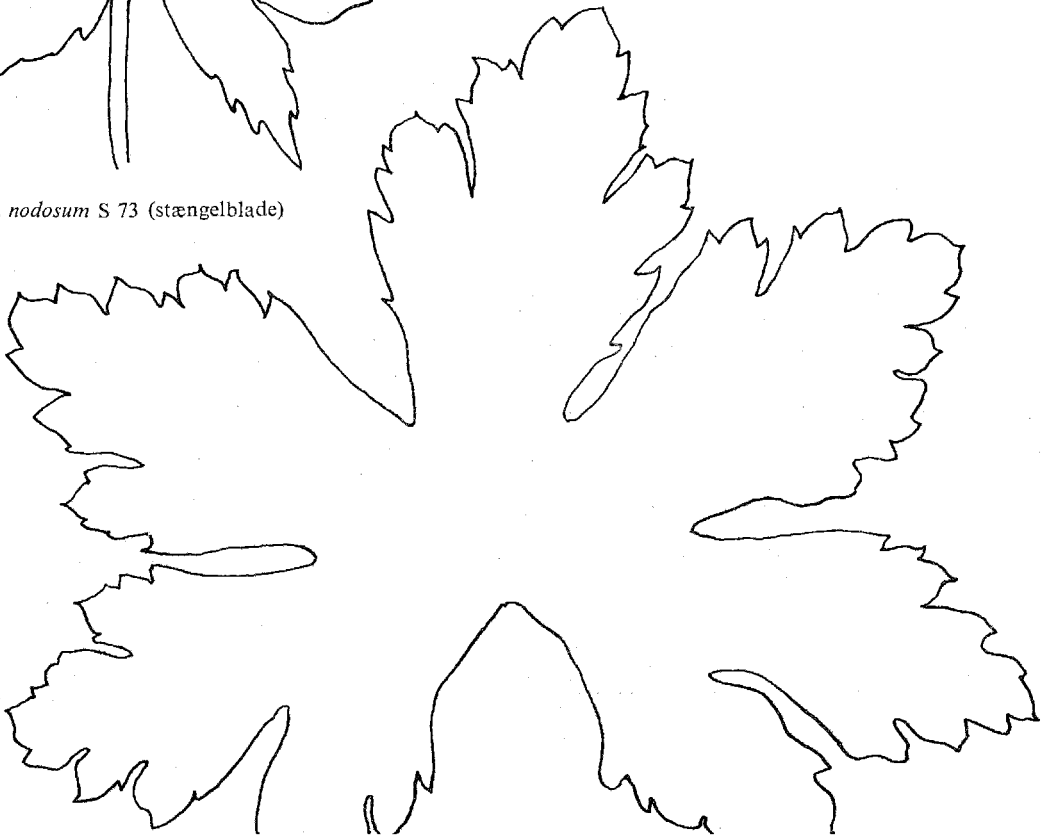
G. endressii 'Rose Clair' S 73

G. nodosum S 73 (grundblad)

G. nodosum S 73 (stængelblade)

G. nodosum S 73 (nat. størrelse)

G. nodosum S 73

Det er en art sendt fra en engelsk planteskole. Se artsbeskrivelsen side 456.

1. forsøgsår 35 cm høj og 35 cm bred
sidste » 70 » » » 60 cm »

Det 3-lappede løv er silkeagtig blankt og lysgrønt. Full blomstring fra ca. 24. juni med mange blomster endnu i august i *Virum*, i *Spangsbjerg* er sæsonen længere: 10. juni til ind i september.

Den lette blomsterform fremgår af farvebilledet. Efter RHS er bundfarven 78 A med 3-4 streger på hvert kronblad i såvel 78 B som C, og der er hvidt helt inde bag støvvejene. Blomstens diameter er 3 cm.

Det lyse løv, de rødlige stængler og de lette, lysviolette blomster gør planterne meget attraktive men - nogen »rigtig« *Geranium* er den som antyd det ikke.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 7,6 point
» » » *Spangsbjerg*: 6,4 »

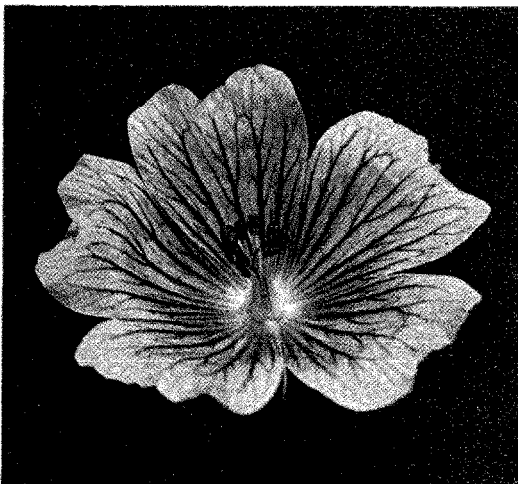
Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 6,4 point.

G. platypetalum S 73

De botaniske karakteristika: se side 457. Leveret både fra dansk og tysk planteskole. Det er det danske materiale, der er anerkendt.

1. forsøgsår 50 cm høj og 45 cm bred
sidste » 80 » » » 95 » »

Grundbladene af ejendommelig skulpturel virkning p. gr. af nervaturen. De er langstilkede, fligede (se tegningen overfor), matgrønne, ret lyse og blanke på oversiden, hårede på undersiden.

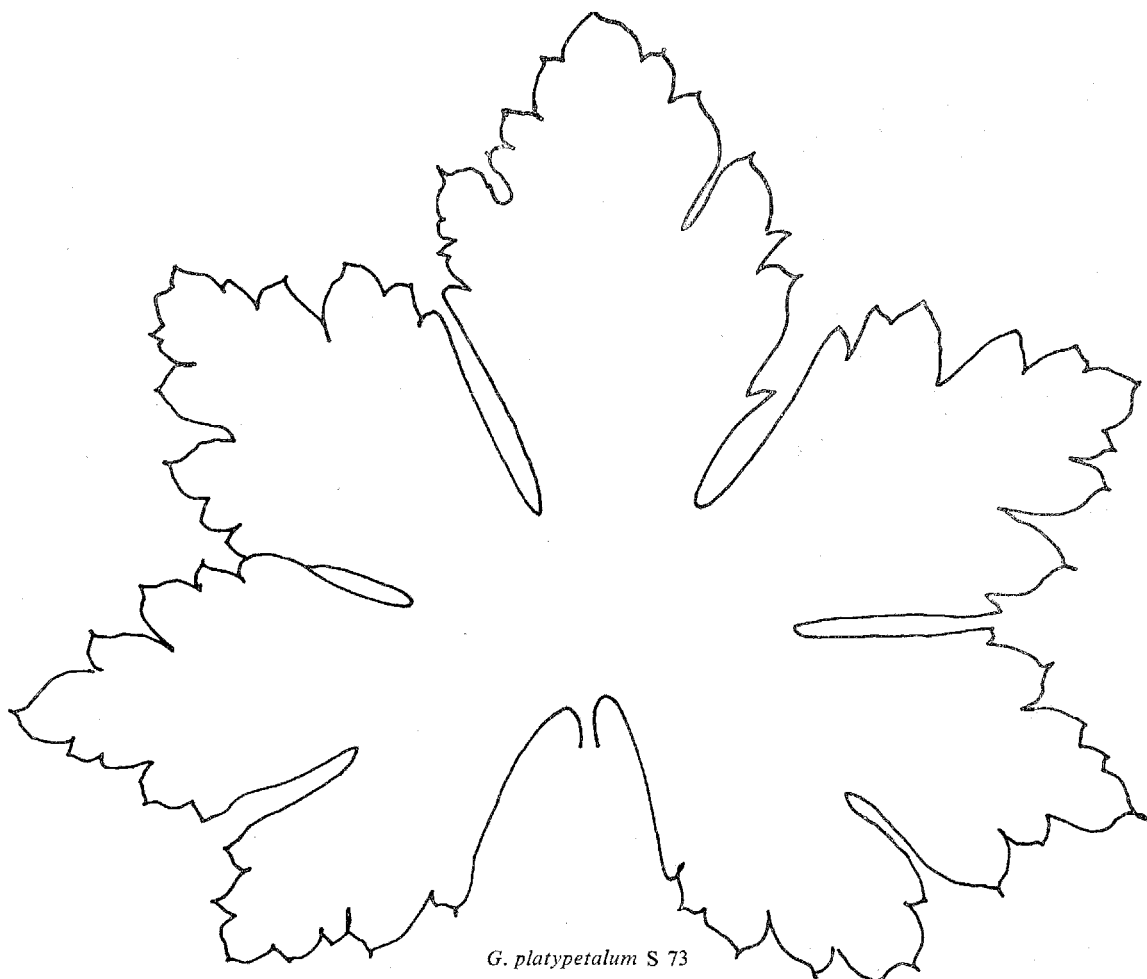
G. platypetalum S 73 (mål: 1:1 $\frac{1}{3}$)

Blomsterstandene godt 30 cm brede med både 1 og 2 blomster pr. forgrening. Enkelblomsterne 4,0-4,5 cm brede. De virker flade, når de er fuldt udfoldede. Farven er nærmest 94 D, lyslille, med mørkere til sortviolette årer, som det ses af farvebilledet. Argrenene er 1 cm lange.

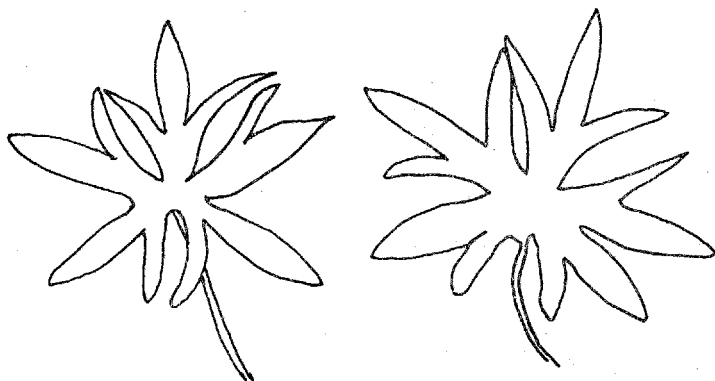
Planterne er meget rigtblomstrende selv i første indsamlingsår med fuld blomstring som gns. af årene 10.-20. juni og afblomstring sidst i juli. Grundbladene står godt oprejst selv efter regn og blæst. I oktober et let og fint rødligt farvespil. Først i begyndelsen af november er de ikke længere tiltalende at se på, ej heller efter den lange tørkeperiode i 1973. De afblomstrede stande kan blive for tunge og falde ud til siderne, men normalt er »næbbene« ikke skæmmende.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 8,1 point
» » » *Spangsbjerg*: 7,4 »

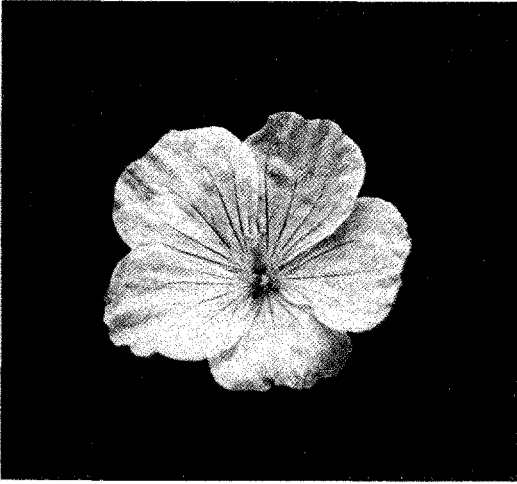
Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 6,8 point.

G. platypetalum S 73

G. pylzowianum 'Alf' S 73

G. pylzowianum 'Alf' S 73 (nat. størrelse)

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 8,7 point,
løvet 7,9 point

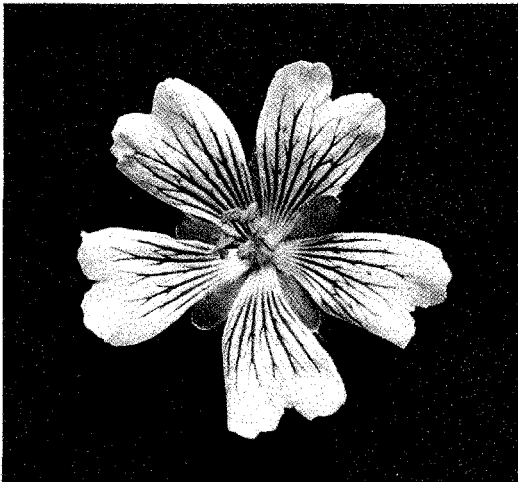
Gns. alle egenskaber i *Spangsbjerg*: 7,9 »
løvet ikke bedømt

G. renardii S 73

Planterne leveret fra dansk planteskole.

1. forsøgsår 35 cm høje og 25 cm brede
sidste » 35 » » » 80 » »

Det er især løvet, hvis form nok fremgår af tegningen overfor, men desværre hverken den ganske tætte nervation, der gør de lådne bladplader rynket-bulede næsten småtternede, eller den mat til grå-olivengrønne

G. renardii S 73 (mål: 1:1 $\frac{1}{4}$)

G. pylzowianum 'Alf' S 73

De botaniske karakteristika: se side 461. Leveret fra dansk planteskole.

1. forsøgsår 20 cm høje og 40-50 cm brede
sidste » 35 » » » 70 » »

Planterne danner tykke, runde puder af velskabt form, og de tætstillede 4,0-4,5 cm store, dybt indskårne, lys- til mellemgrønne grundblade (se tegningen) vælter ikke i dårligt vejr. Blomsterne sidder enkeltvis på korte stilke. De er næsten runde, 3,5 cm store og sartrosa, RHS 68 D, med fin nervatur i 68 B-C. De er fine som små *Malva*-blomster. Blomstrer fra midt i juni til først i august. Det er pudeplanter af høj kvalitet i *Virum*, men de ville ikke trives i *Spangsbjerg* det sidste år. De korte næb er pæne og lette og skæmmer derfor ikke. Løvet bliver brunt men ikke tør-vissent, og der er ingen grund til at foretage nedskæring før vinteren.

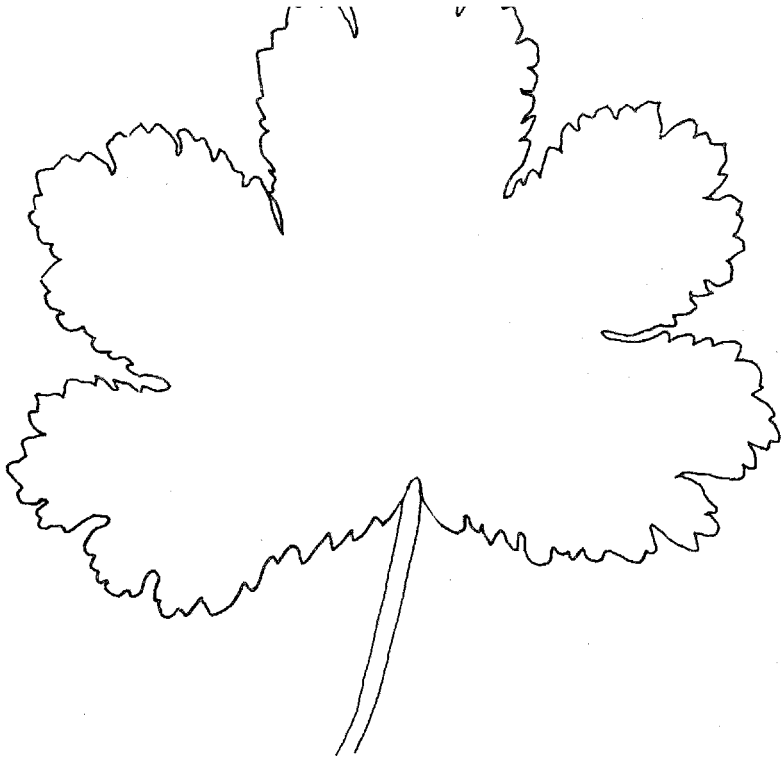
farve. Grundbladene står tæt i en hvælvet tue. Denne art er væsentlig blevet anerkendt for sin værdi som bladplante. Blomsterne sidder i lette stande à 10-14 sammen. De enkelte blomster måler 4 cm, farven er gråhvid med violette nerver, RHS 86 A. Næbbene er 3,5 cm lange og det opsvulmede bæger er temmelig laddent. Blomstrer fra ca. 25. maj til 1. juli. Løvet var godt alle årene indtil hedebølgen omkring julis begyndelse 1973, for da blev det brunsvedent i randene begge forsøgssteder. Det visne forsvandt dog igen efter den store regnmængde senere, så løvet var kønt inden efteråret. De afblomstrede stande med de lange næb lægger sig helt ud til siden langs jorden og generer ikke bladtuens form og stivhed. Fuldt hårdfør. Ingen efterårsfarve.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 8,3 point

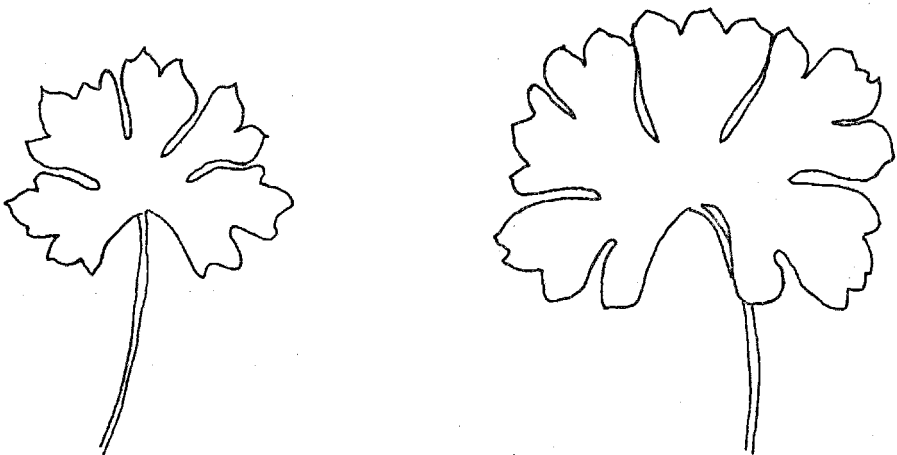
» » » » *Spangsbjerg*: 7,7 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 7,8 point.

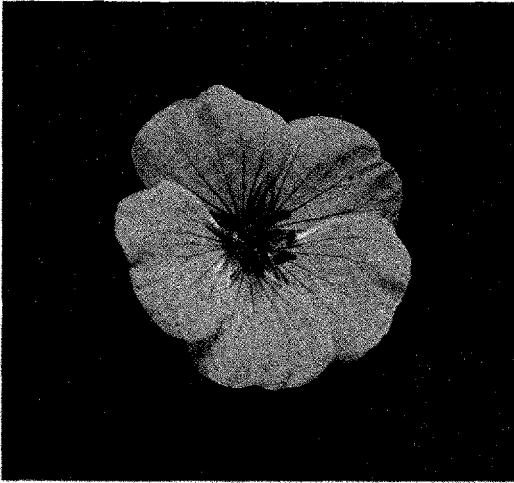

G. renardii S 73

G. subcaulescens 'Splendens' S 73

G. subcaulescens 'Splendens' S 73 (mål: 1:1 $\frac{1}{3}$)

helst før de vælter, bevarer puderne formen længst. Lille remontering er ligeledes følgen af at fjerne blomsterstænglerne.

Det er planter til stenbed, men også til større flader som bunddække i fuld sol eller halvskygge.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 7,7 point. Løvet: 6,3 point.

Andre arter og sorter i forsøget

Der henvises til bladtegningerne, som er udført i naturlig størrelse.

G. dalmaticum (Beck.) Rech. f. Dalmatien og Montenegro. Planterne 10-15 cm høje, tæt buskede. Alle blade grundstillede, små, nyreformede til rundagtige, 5-lappede, glatte, dybgrønne. Får på tør vokseplads en rødlig tone. Blomsterstanden en kvast med parvis siddende, rosa blomster. Til tørmur og stenhaver (Jelitto/Schacht 1968).

G. subcaulescens 'Splendens' S 73

Se artsbeskrivelsen side 464. Sorten er tiltrukket af G. Arends 1930. Leveret fra tysk planteskole. Kun i *Virum*.

1. forsøgsår 35 cm høje og 40 cm brede
sidste » 40 » » » 50 » »

De nydeligt formede grundblade (se tegningen) har 15-20 cm lange, spinkle stilke. Egentlig er det vanskeligt at tale om nogen virkelig højde, da bladene om sommeren ofte ligger ned. Alligevel er »puderne« tiltalende den længste tid. Under blomstringen fra midt i maj eller fra 1. juni til sidst i juli, er der mange, lette, forgrenede stande à 1-2 blomster pr. forgrening. Standene, 8,5 cm i diameter, de enkelte blomster 3 cm. Farven er lysende rød-purpur, RHS 74 B, med sortrøde støvknapper og grifler, de sidste rager 1/2 cm ud. De ses på hvid baggrund. Eneste minus er en ikke helt køn falmning over i blåligt. Løvet antager en dyb, rødbrun høstfarve. Fjernes de afbårne stængler og

G. dalmaticum i forsøget var leveret fra tysk planteskole. 1. år dannede de nydelige, 13 cm brede let kuplede puder, 8-10 cm høje, sidste år 50 cm brede og 14 cm høje på midten. De dybt håndfligede grundblade er ranunkellignende, 3,5 cm i diam. De parvise eller 3 sammen siddende blomster er 2,5 cm brede. Farven: RHS 72 D, er stærk rosenrød lidt i blålig retning. Der er ingen kontrastfarvede nerver. Blomstrer fra sidst i juni til sidst i juli. Får allerede rød løvfarve i august-september - begyndende fra bladenes rand. Fuldt hårdfør.

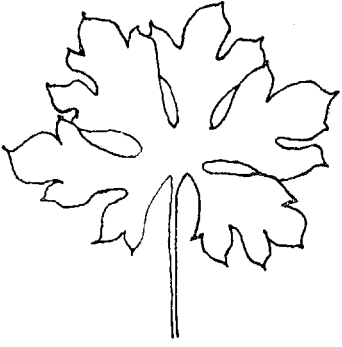
Gns. alle egenskaber i *Virum*: 7,0 point

» » » *Spangsbjerg*: 9,0 »

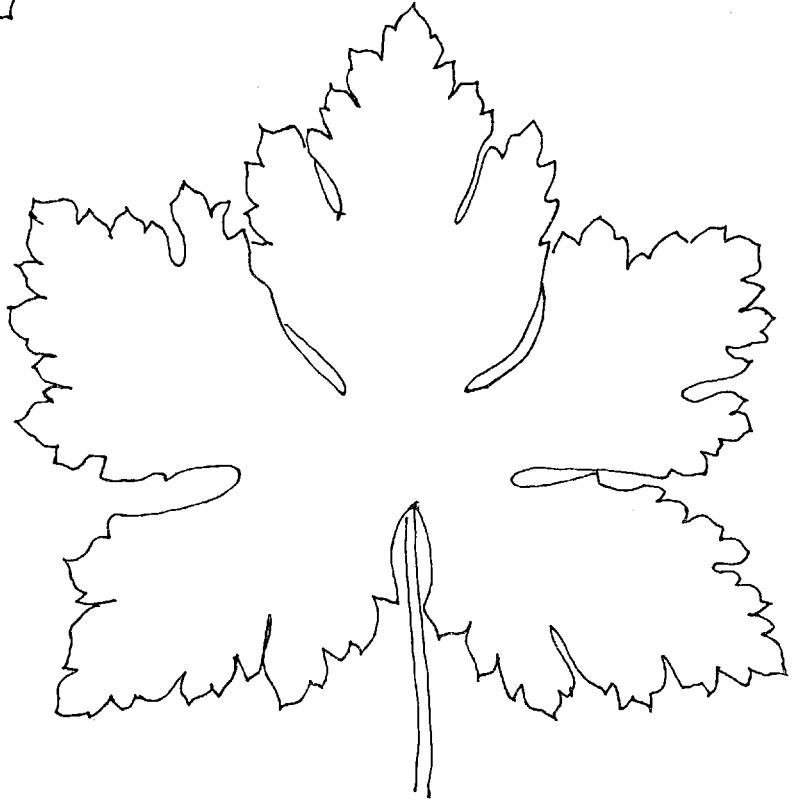
Løvet alene, gns. begge forsøgsstationer: 6,6 point.

G. endressii J. Gay. Flerårige planter, 20-30 cm høje, med lange, kraftige, horizontale rhizomer og nedliggende til oprette stængler. Grundbladene langstilkede, nyreformede, lysgrønne med nedadrettede hår, dybt 5-lappede med ægformede lapper. Stængelbladene kortstilkede eller siddende. Akselbladene lancetformede. Blomsterne 2 og 2 sammen, lillarosa, ca. 2,5 cm brede, på lange stængler. Opkaldt efter Ph. A. Chr. Endress (1806-31), hollandsk plantesamler i Pyrenæerne (Bailey 1968).

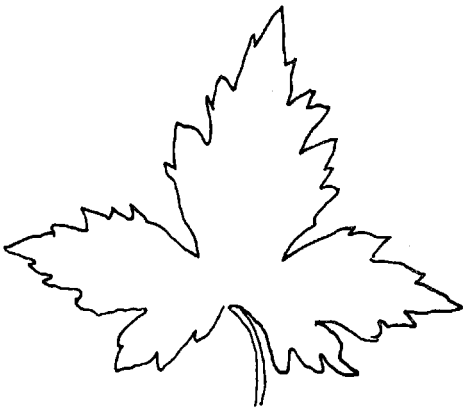
Andre arter og sorter i forsøget
(bladene i naturlig størrelse)

G. dalmaticum

G. endressii 'A. T. Johnson'

G. endressii 'Wargrave Rose'

'A. T. Johnson'

er en *G. endressii*-sort leveret fra engelsk planteskole. Artens botaniske kendetegn genkendes let. Planterne i forsøget blev dog sidste forsøgsår 55 cm høje og 70 cm brede - trods dette harmoniske forhold væltede de. Blomsterstænglerne noget ranglede med flere forgreninger à 2 blomster, hver 3,5-4,0 cm brede og ikke blåviolette som hos arten men RHS 72 D, en tæt rosa farve over mod lilla kaldet Marlow Purple i HCC. Der er fin nervatur i mørkere nuancer som bl.a. RHS 72 A-B og de pyntes yderligere af etsmukt, stjerneformet, gulligrosa støvfang samt af rudimentære støvdragere.

Meget rigtblomstrende især i 1972. Fra omkring 20. juni til 8. august i *Virum*, 24. maj til 30. september i *Spangsbjerg*. Bladene, der har 3 store og 2 små afsnit er mellemgrønne, hårede og fik visne rande i en tørkeperiode 1973 begge forsøgssteder. Stænglerne bør afklippes efter endt blomstring.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 5,8 point

» » » *Spangsbjerg*: 7,2 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 5,5 point.

'Wargrave Rose'

ligeledes en *G. endressii*-sort fra engelsk planteskole. Ligner af vækst og blomsterfarve meget den anerkendte sort 'Rose Clair' S 73, men den bliver højere. Bredden er den samme. Blomsterstænglerne er længere og lidt spinklere, alligevel stod planterne oprejst efter en regnfuld periode. Der er 2 og 2 blomster sammen, den ene lidt bagefter i udvikling end den anden, det giver et kønt farvespil mellem de rosa nuancer. Fuldt udviklede blomster er 3 cm i diameter, RHS 55 A falmende til B, alt i alt en lækker laksrosa med få, spinkle tegninger i blåligt men dog uden at forstyrre det rene indtryk. Blomstrer rigt fra junis begyndelse til først i august. Løvet er som hos de andre *G. endressii* og bevarer den grønne farve langt ind i oktober. Led ingen skade under tørken i *Spangsbjerg*, men fik mange gule blade i *Virum*.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 5,8 point

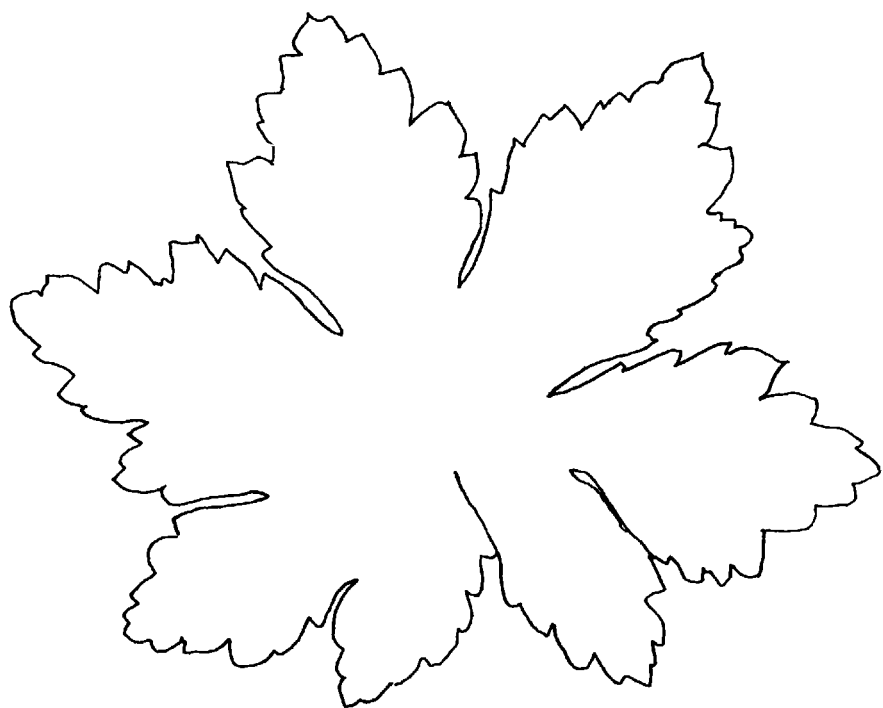
» » » *Spangsbjerg*: 6,8 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 5,9 point.

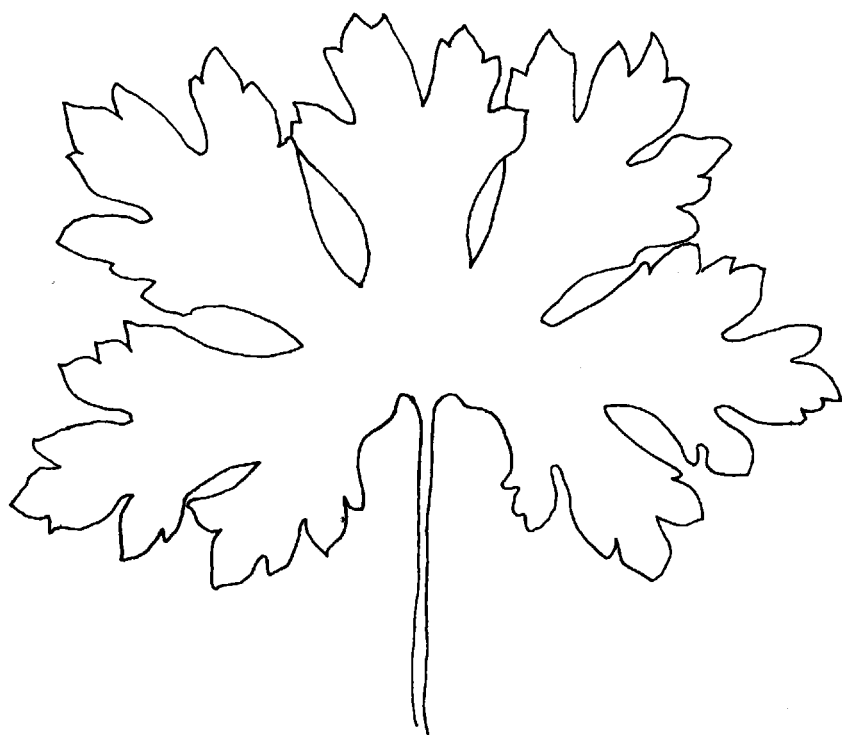
G. grandiflorum Edgew. non L., se *G. meeboldii* Briq.

G. ibericum hort. var. *platypetalum*, se *G. platypetalum* Fisch. et Mey.

G. macrorrhizum L. Vildtvoksende fra Alpernes kalkbjerge til Balkan. Stauder med ofte 1 m lange over jorden krybende, tykke skud tæt besat med brune bladrestes. Planten dunhåret. Bladene hjulformede, langstilkede, 5-7-lappede, groft savtakkeede. Blomsterstanden skærmformet og ligeledes langstilket. Blomsterne blodrøde med langt udragende støvblade og grifler. (Parey 1958. Ikke omtalt af Bailey 1968).

G. macrorrhizum

G. meeboldii 'Alpinum'

G. macrorrhizum i forsøget blev leveret fra dansk planteskole. 7 af de 10 planter overlevede indsamlingstiden. I 1. forsøgsår blev de 30 cm høje, 20 cm brede, men nåede sidste år at blive 65 cm høje og 40 cm brede. Løvet har - som Parey anfører - runde lapper (butte flige), de kan minde en del om *Astrantia major*-blade, men er matte og meget lysgrønne, senere begynder rødfarvingen, men denne er mere en spættethed, der ligner sygdom, end egentlig efterårskolorit.

Meget stor blomstring fra begyndelsen eller midten af juni og hen omkring august. Blomsterstandene er kompakte, der kan godt sidde 9 blomster sammen i en enkelt stand. Frugterne er oppustede med kronblad-ræster siddende på. De pynter ikke. Blomsterne er 2,4 cm brede og har tilbageslåede kronblade og 1,5 cm udragende støvblade og grifler. Farven: RHS 78 B, lys violet. Når de afblomstrede stængler pudses af, hjælper det på helhedsindtrykket. Kun 2 planter overlevede af 5 i *Spangsbjerg*.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 6,6 point

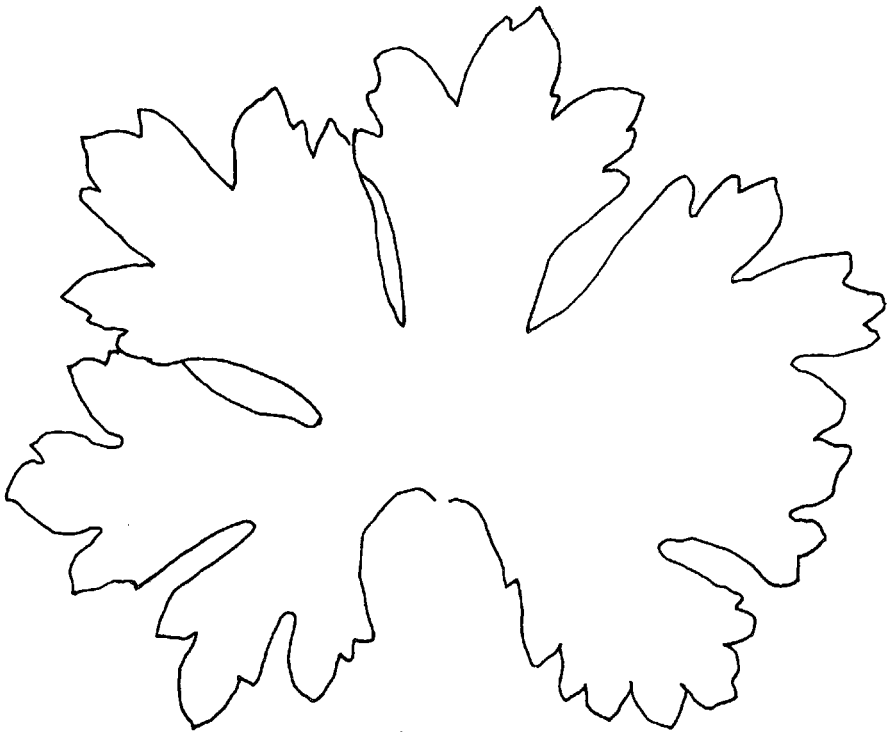
» » » *Spangsbjerg*: 7,3 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 5,5 point.

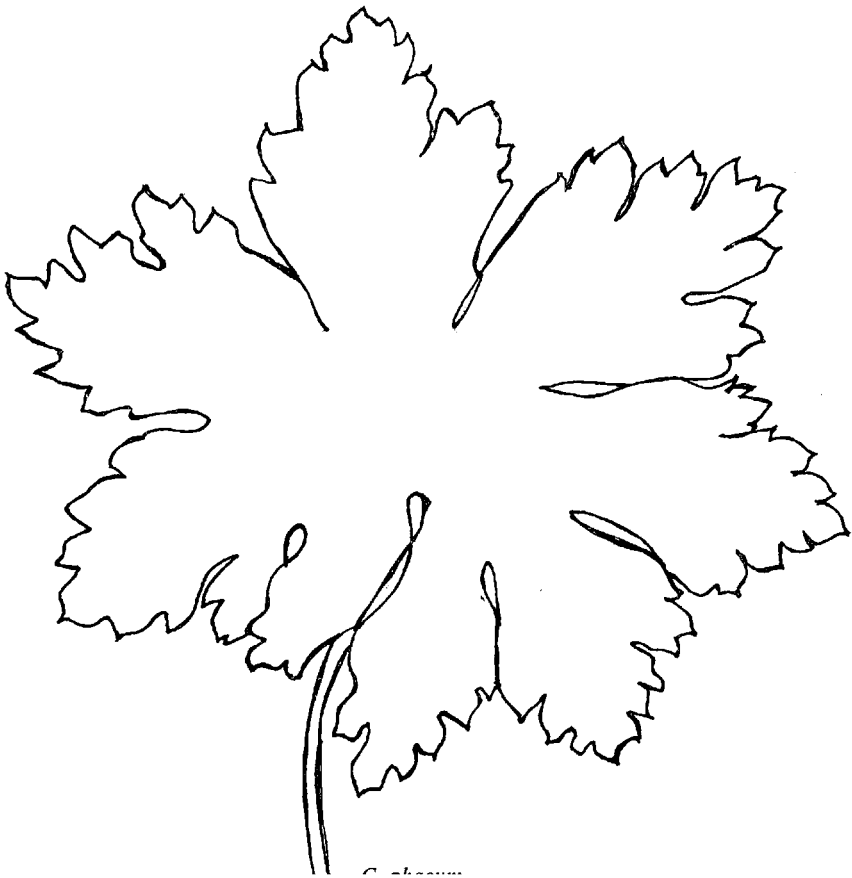
G. meeboldii Briq. (*G. grandiflorum* Edgew. non L.) Flerårige planter med nedliggende eller opstigende stængler. Blade og stængler kirtelhårede. Bladene runde i omkreds, 4 cm i diam., håndfligede. Hvert afsnit omvendt ægformet, uregelmæssigt tandet og lappet. Bladstilkene 15 cm lange. Blomsterne 2 sammen, 3-5 cm i diam., blåviolette med purpurrøde årer. Himalaya, Turkestan, Vest-Tibet (Bailey 1968, Zander 1972).

'**Alpinum**'. Købt som *G. grandiflorum* i dansk planteskole, og som *G. grandiflorum* 'Alpinum' i engelsk. De var identiske i forsøgene og efter Zander (1972) m. fl. forfattere er korrekt botanisk navn nu *G. meeboldii* Briq. 'Alpinum'. Bergmans (1939) skriver: *G. grandiflorum* var. *alpinum* Knuth, og angiver, at synonymet er *G. collinum* var. *alpinum*.

— — —
Fra 30 cm's højde og bredde i 1970 udviklede planterne i forsøget sig til at blive 70 cm brede og 80 cm høje. Det ene år væltede grundbladene og blomsterstænglerne ud til siderne, men i juli-regnskyllene i 1973 væltede de ikke! Det er normalt statelige planter med en overvældende blomstring fra 1. juni til midt i juli i *Virum* og i *Spangsbjerg* 25. maj til 1. juli med nogen remontering i august. De smukke, lyse blade er bredere end de er lange ca. i forholdet 11:7 cm, men behøver iøvrigt ingen nærmere beskrivelse, hvis man ser på typetegningen. Tilføjes skal blot, at de ikke får efterårsfarver. Blomsterne, 2 og 2 sammen i standene og så blå som *Geranium*-blomster kan være nemlig RHS 94 A, med fine lidt mørkere årer og helt lys gullighvidt

G. meeboldii 'Johnson' Blue'

center. Diameter 4,0-4,5 cm. Planterne skæmmes meget af de 5 cm lange næb, der er altfor dominerende allerede fra omkring St. Hans.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 7,0 point

» » » *Spangsbjerg*: 7,4 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 4,4 point.

'Johnson's Blue'. En *G. meeboldii*-sort leveret fra engelsk planteskole som *G. grandiflorum* 'Johnson's Blue'.

Fra en svensk planteskole leveredes en *G. × hybridum* 'Johnson's Var.', denne viste sig at være identisk med 'Johnson's Blue'.

Gns.højden var 55-60 cm, bredden 70-75 cm. Planterne stod godt og samlet oprejst indtil stærk regn i juli 1973 men rejste sig dog noget igen.

Løvet form og størrelse fremgår af tegningen. Det er lyst og blødt håret. Blomsterne i forgrenede stande 2 og 2 sammen, den ene i knop den anden fuldt udviklet. Enkeltblomsterne 4,5 cm, RHS 94 B, blå, med mørkere streger knap halvt ud på hvert kronblad. Det ser godt ud mod den lyst gulhvide midte. Blomstrer fra junis begyndelse til midt i juli. Ved afblomstringen lægger stænglerne med frugterne sig ud i rækkellemrummene og mispryder derfor ikke særlig meget, men de bør nok af praktiske grunde afklippes. 8 af 10 planter overlevede i *Spangsbjerg*, hvorfra der også meldes om meget vissent løv i oktober 1973.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 6,8 point, løvet 6,5.

Gns. alle egenskaber i *Spangsbjerg*: 7,8 point, løvet ikke bedømt.

G. nodosum L. Rhizom, der er fortykket i spidsen. Stænglerne opstigende, ugrenede, tiltrykt hårede af tilbagestrøgne hår. Kronbladene indtil 1,7 cm lange, udrandede, violette. Støvtråde behårede til midten. Kommer fra Vest- og Mellem-Europa. (Cavendish (1968-70)).

G. nodosum S 73, se beskrivelse af planterne under de anerkendte side 446.

G. phaeum L. Bølgekrønet storkenæb er det danske navn jfr. Lange (1959). Findes forvildet på grøftkanter i Danmark. 50-70 cm høj variabel art. Hele planten beklædt med ru hår. Bladene 5-7-delte med uregelmæssigt indskårne lapper (se tegningen). Stængelbladene er siddende og har hvide hår. Blomsterne talrige, nikkende, mørkviolette med hvid plet ved kronbladens grund (Parey 1958).

G. phaeum i forsøget passer helt godt til ovenstående Parey-beskrivelse men afviger ved en større højde, eksempelvis i 1973: 85 cm høj og 95 cm bred, men det er kun normalt for planter i god kultur i forhold til de forvildede. Både grundbladene på 20 cm stilke og de næsten siddende stængelblade er brogede på en ejendommelig måde, der får bladpladerne til at virke

småttertede i gult og grønt. Denne egenskab går planterne uhyre dekorative. Blomsterne sidder i stærkt forgrenede stande og ved hver forgrenings udspring sidder et stængelblad. Der kan være både 2 og 3 blomster sammen. Som ovenfor nævnt er de nikkende. Farven er RHS 79 B som er en meget mørk purpur, der lives op af en hvid ring omkring den stærkt udragende støvvej. Senere er der de 2,5 cm lange næb at se på. Egentlig minder blomsterne om natskyggeblomster. Blomstrer ca. 20. maj til første uge af august.

Bedst udenfor blomstringen, det er mere bladplanter end blomsterplanter og nok alt i alt liebhaverplanter. Tåler ifølge Jelitto/Schacht (1962) både sol og ret megen skygge. De afblomstrede stængler skal fjernes i tide.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 5,3 point

» » » *Spangsbjerg*: 5,4 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 6,2 point.

G. platypetalum Fisch. et Mey (*G. ibericum* hort. non Cav. var. *platypetalum* (Fisch. et Mey) Boiss. 70 cm høje stauder med kraftigt rhizom. Talrige, oprette, grenede stængler med hvide kirtelhår. Grundbladene få, langstilkede (Parcy 1958, Bailey 1968) men Bergmans (1939) siger kortstilkede. Bladpladen 5-7-lappet, rundagtig til skjoldformet, uregelmæssig dybt snitdelt, de enkelte lapper ægdannede-rudeformede og tæt besat med lange (pjuksede) hår. Blomsterne 3,3-4,5 cm brede, 2 og 2 sammen på en kirtelhåret stilk, purpur eller purpurblå, årede men uden mørkt center. Kronbladene udrandede, hjerteformede eller noget 3-lappede. Kaukasus til Persien. (Parcy 1958, Bailey 1968, Schönbeck-Temesy).

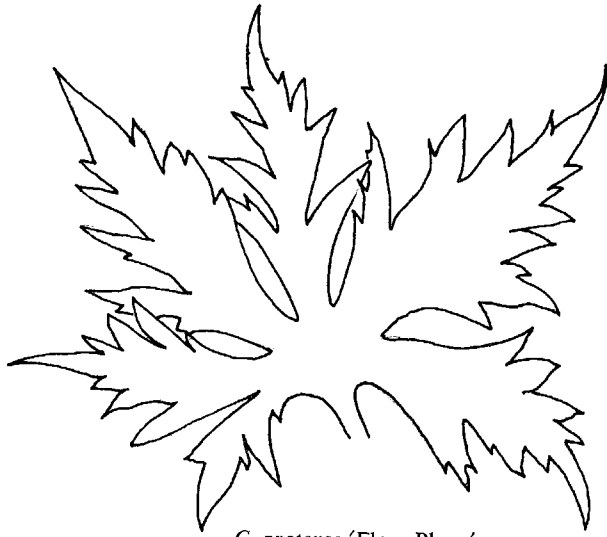
G. platypetalum i forsøget er leveret fra engelsk planteskole som *G. ibericum*. Se under de anerkendte arter og sorter side 446.

G. pratense L. Oprette stauder, 50-80 cm høje, både dun- og kirtelhårede, tæt bebladede. Grundbladene er langstilkede (6-12 cm), 7-lappede. Lapperne hombisk-lancetformede, meget dybt indskårne (se tegningen). Stængelbladene kortstilkede men ikke siddende. Blomsterstilkene 2-blostmrede med nedadbojede kirtelhår. Blomsterne store, blå eller purpurlilla. Kronbladene omvendt ægformede, sommetider svagt indskårne med randhår. Bægerbladene 3-nervede. Vokser i tempererede dele af Eurasien. Planterne har kun interesse som vildtvoksende (Bergmans 1939, Parcy 1958, Bailey 1968).

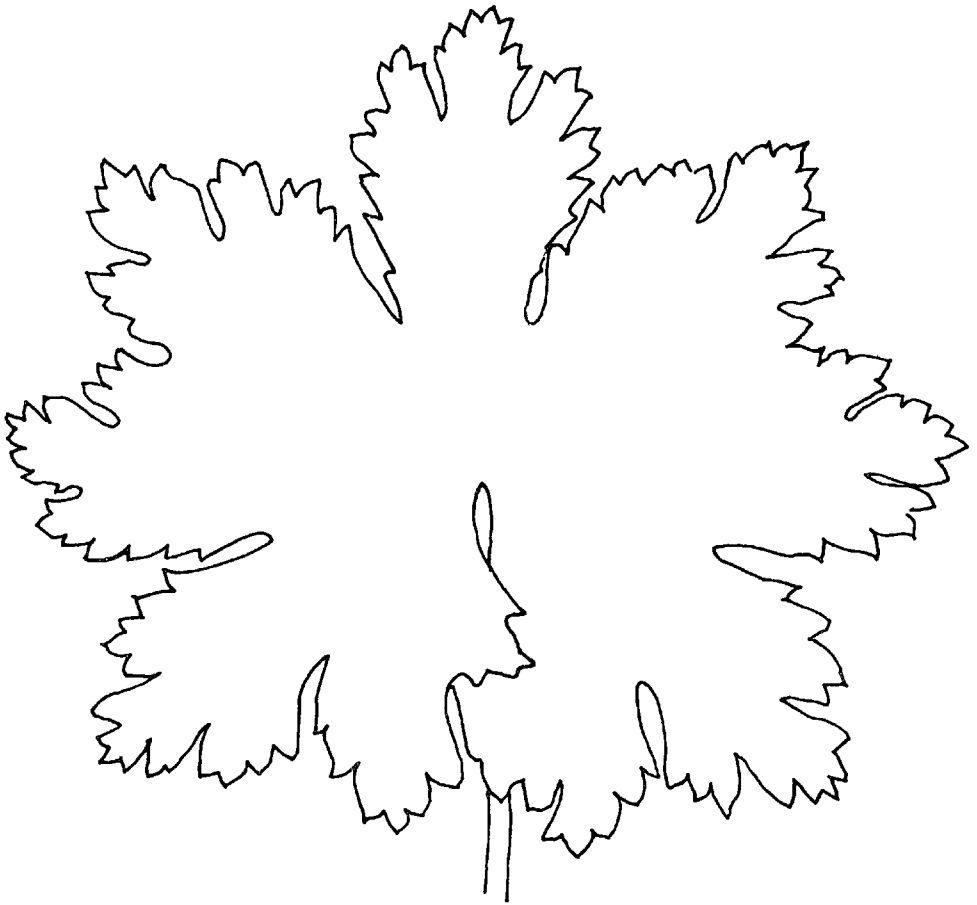
'Flore Pleno'. Som *G. pratense* fl. pl. sendt fra svensk planteskole. Bergmans (1939) benævner den *G. pratense* var. *planiflorum* Bergm.

Ved indsamlingstidens afslutning var der kun 3 planter af oprindelig 5 tilbage. De blev delt op til 5 planter og udelukkende plantet i *Virum*.

Til at begynde med ret flade puder, 12 cm høje og 40 cm brede før blomstringen. I 1973 var de 50 cm høje og 65 cm brede med blomster. Løvet er meget smukt. Når der ingen tegning er af grundbladene, er

G. pratense 'Flore Pleno'

G. pratense 'Mrs. Kendall Clarke'

det fordi de måler 20 × 16 cm. Alle bladtegninger er i naturlig størrelse. Stængelbladene måler dog kun 8 × 7 cm, og et af disse blade er aftegnet. Farven er mellemgrøn, ligner i flere egenskaber rosengeraniums (*Pelargonium graveolens*) og dufter da også som disse omend knap så stærkt. Duften kommer fra de klæbrige kirtelhår.

Grundbladene kan vælte i dårligt vejr. Blomsterne, der er let fyldte, er 2 cm brede. RHS 88 A med et lyst, gulhvidt center, men uden tegninger. Måske er de lidt klodsede. Knopperne er kuglerunde. Standene er 12 cm brede med blomsterne 2 og 2. De er senere i udspring end de øvrige *Geranium* f. eks. i 1972 fra 20. juni til 8. august. De ser morsomme ud i afblomstret stand, selvom der ikke er næb.

En rigt blomstrende, ejendommelig og ikke ret tørketålende liebhaverplante.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 7,3 point.

Løvet alene: 7,4 point.

'Mrs. Kendall Clarke'.

Det er også en *G. pratense*-sort fra England. Udvikled sig fra 40 × 55 cm til 80 × 70 cm. Grundbladene er af den smukt fligede *pratensetype*. (Se tegningen). De er vel langstilkede og vælter derfor nemt, hvorved de afslører blomsterstænglerne helt fra deres udspring. Enten må de plantes så tæt, at de støtter hinanden eller også bindes lidt sammen. Blomsterne sidder i tætte, 10 cm brede stande, 2 og 2 sammen, 4 cm i tværmål, de er flade, udadrettede med langt udragende støvvej. De er sribede, RHS 91 A og B, men helhedsvirkningen er sart blegblå-blegviolet. Støvknapperne mørkblå. Frugterne er runde og let opustede. De dominerer en del, fordi de bliver brune og tørre og bæres højt over løvet. Blomstrer fra begyndelsen til midten af juni og har mange næb allerede først i juli. Løvet er om efteråret grønt med let farvespil. Meldug i *Spangsbjerg* i 1971.

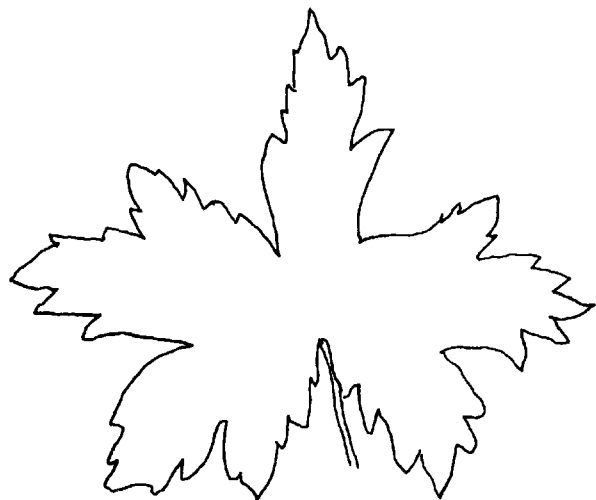
Gns. alle egenskaber i *Virum*: 5,5 point

løvet 3,4 point.

Gns. alle egenskaber i *Spangsbjerg*: 7,5 »

G. psilostemon Ledeb. (*G. armenum* Boiss.) Stauder med få eller enlige, oprette stængler, 40-70 cm høje, stærkt forgrenede, tiltrykt hårede. Grundbladene nyre-skjoldformede, dybt 5-delte, de enkelte afsnit er rundagtige, stærkt tandede. Stængelbladene 3-delte, kirtelhårede. Bladstilkene 8-10 cm lange. Blomsterstilkene 2-blomstrede, kirtelhårede. Blomsterne 4-5 cm, mørk rødde. De omvendt ægformede, udrandede kronblade har mørke pletter ved basis. Armenien. (Parey 1958, Zander 1972).

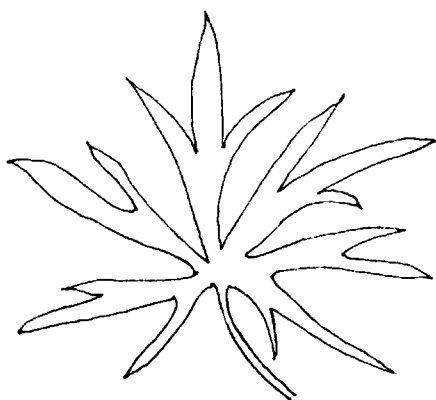
G. psilostemon leveret til forsøget som *G. armenum* fra dansk planteskole. Artsbeskrivelsen passer i de fleste forhold, kun er målene noget større hos forsøgsplanterne, og »rød« vil vi nok ikke kalde blomsterfarven, hvis man herved tænker på højrød.

G. psilostemon (stängelblad)

G. pylzowianum

G. sanguineum

Det er imponerende store, buskede planter, der ikke vælter nævneværdigt, hvis blot de plantes så tæt, at de støtter hinanden. De bør danne store grupper og er ikke planter for den lille have. I 1973 blev de 90 cm høje under blomstringen, 95 cm brede. Grundbladene varierer mellem kæmper på 23 × 20 cm og lidt mindre som 16 × 14 cm. De er hårede og lyse. Blomsterne sidder lige over løvet og såvel mængden som farven er voldsom. Ca. 3 blomster pr. stilk fra hvert bladhjørne og diameteren 5 cm. De kan minde om Katost-blomster men farven er lysende cyclamen, RHS 78 A, med stor, sortviolet (79 A) midte. Blomstrer midt i juni til 1. uge af august. Løvet gulnes men ikke med egentlig efterårskolorit. 9 af 10 planter overlevede i Spangsbjerg. Trods de meget høje gennemsnitskarakterer anså det sagkyndige staudeudvalg ikke arten for at have muligheder for at blive en populær haveplante, hvorfor den ikke tilkendtes anerkendelse.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 7,8 point

» » » *Spangsbjerg*: 9,4 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 4,4 point.

G. pylzowianum Maxim. Stauder med trådformede rhizomer, der bærer ærtstore knolde. Stænglerne oprettede, 20-40 cm, behårede. Bladene 3,0-4,5 cm i diameter, 5-delte, hvert afsnit 3-lappet. Blomsterstilkene 2-blostmstrede med 3 cm blomster af purpurrosa farve. Bægeret 5-nervet. Opkaldt efter Pylzow, russisk officer og plantesamler (Bergmans 1939, Bailey 1968).

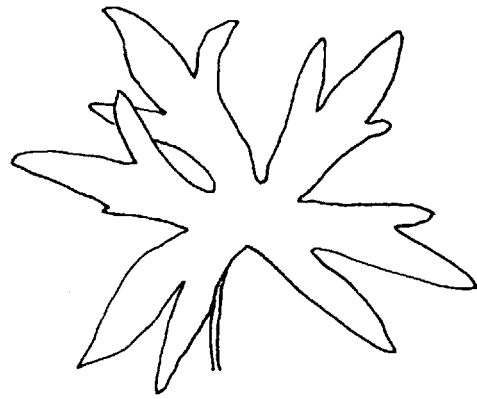
G. pylzowianum leveret til forsøget af dansk planteskole under korrekt navn. Planterne udviklede sig fra at være helt lave, mere eller mindre rundagtige puder, til i 1973 at måle 25 cm i højden og 50 cm i bredden. De blev velformede, jævnt kuplede med de tætstående, nydeligt hjulformede, hårede blade (se tegningen). Efter regn kan puderne flække ud fra midten.

Flest blomster sidder enkeltvis ellers 2 sammen, 3 cm brede, RHS 78 A - en intens rødviolet farve med få næsten usynlige streger i en lidt mørkere tone. De 10 korte støvdragere har blå knapper, og de ikke dominerende støvveje er gullige. Blomstrer fra midten af juni til ca. 10. august. Fra november er de aldeles nedvisnede. Bergmans (1939) anbefaler fuld sol og kalkbund.

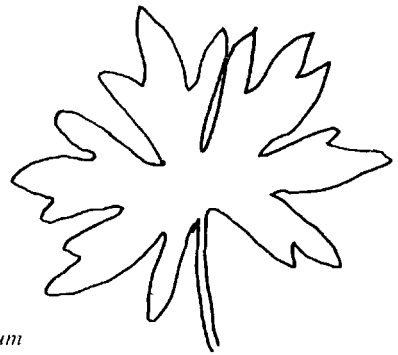
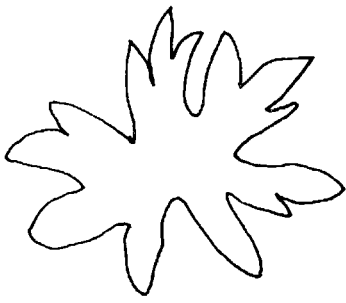
Gns. alle egenskaber i *Virum*: 6,6 point,
løvet 7,4

Gns. alle egenskaber i *Spangsbjerg*: 7,0 »
løvet ikke bedømt.

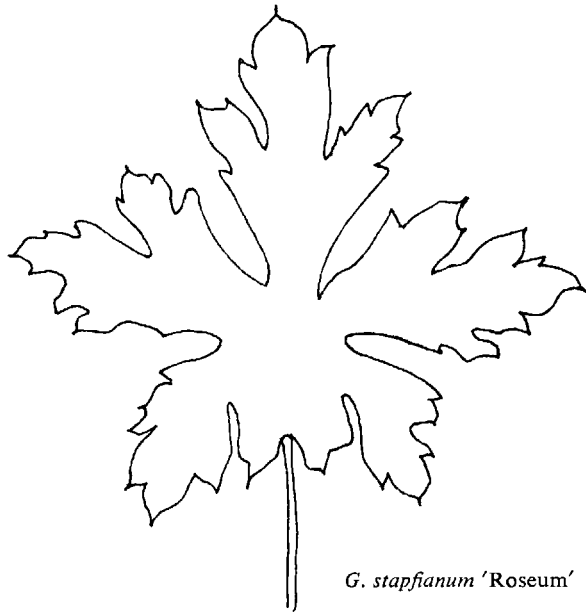
G. sanguineum L., Blodrød storkenæb. Det danske navn sigter antagelig til de høstfarvede blades intense kulør (Lange 1959). Almindeligt forekommende kantplante med kort, forgrenet rodstock, mangel-grenede kun delvis oprette stængler. 30-40 cm høj. Meget løvrig med af omrids hjulformede blade,

G. sanguineum 'Album'

G. sanguineum var. *prostratum*

G. stapfianum 'Roseum'

3,0-3,5 cm i tværmål, dybt 5-7-delte med smalle flige (se tegningen). Blomsterstilkene hårede med kun én blomst, 3-4 cm i diameter, purpur til blåligpurpur eller skinnende magenta. Kronbladene omvendt ægformede og udrandede. Eurasien. (Bailey 1968).

G. sanguineum i forsøget købt i tysk planteskole. Første år helt lave puder, i 1973 var de 45 cm høje på midten og 70 cm brede. Så længe pudene bevarer formen, er det tiltalende planter med det fint næsten snitdelte løv, tæt, tæt sammen. Efter stor blomstring, hvor der kommer mange næb og efter regn, flækker de ud til siderne og ser sjuskede ud.

Blomsterne, 4 cm i tværmål, er nærmest RHS 78 A med mørkere, rødviolette årer. Blomsterstænglerne er rødtligt anløbne og med strittende hår. Blomstrer fra omkring 1. juli til 8.-10. august i *Virum*, men ca. midt i juni til 1. august i *Spangsbjerg*. Løvet får stærke efterårsfarver.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 6,8 point

» » » *Spangsbjerg*: 8,3 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 6,0 point.

'Album'.

Sendt fra tysk planteskole som *G. sanguineum* 'Album', hvilket er korrekt. I 1973 dannede de 9 overlevende af oprindelig 10 planter, flade »kager«, hvor det smukke *G. sanguineum*-løv kom godt til sin ret. Under blomstringen målte de 50 cm i højden, 70 cm i bredden i 1973. Fra de andre *G. sanguineum* adskiller den sig ved de lette, hvide blomster, hvis kronblade sidder så de knap berører hinanden - næsten som hos en lille klematis. Diameteren er 4 cm. Der er 5 korte, bleggule støvdragere, 1 ud for hvert kronblad og 5 fordelt med 1 ud for hvert bægerblad. Grifferne ligeledes lysgule. Blomstrer fra midten af juni til midten af juli. Næbbene udgår fra et åbent bæger med strittende flige. Det ser meget fint ud. Når de mange stande med frugter vælter ud til siderne, er det knap så kønt. Blomst og løv er til anerkendelse, men helhedsindtrykket er ikke, og kun 8 af 10 planter overlevede i *Spangsbjerg*.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 5,3 point

» » » *Spangsbjerg*: 6,8 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 3,8 point.

G. sanguineum var. **prostratum** (Cav.) Pers. (**G. lancastriense** With. var. **sanguineum**) blev hjemkøbt fra Tyskland som *G. sanguineum* 'Lancastriense' og under dette navn vil den nok længe være bedst kendt. Zander (1972) bruger dog det først nævnte navn.

Begynder som mindre puder, 15 × 18 cm i diam., og 8 cm høje. I 1973 var de 15-25 cm (sidstnævnte mål i midten) og 40 cm brede. De 4 tiloversblevne af op-

rindelig 5 planter i *Virum* holdt sig gode og faste i formen. Af 10 planter i *Spangsbjerg* var 1 falsk. Løvet er som for *G. sanguineum* flest - i det hele taget er den helt som den alm. *sanguineum*. Blomsterne sidder enkeltvis, er 3 cm i diam. og mere lys rosa-lilla end artens, som den efter Bailey (1968) regnes for at være en dværgform af. Blomstrer fra sidst i maj til sidst i juli.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 6,9 point

» » » *Spangsbjerg*: 8,0 »

Løvet alene, gns. begge forsøgssteder: 3,2 point.

G. stapfianum Hand.-Mazz. er ca. 10 cm høj med karmin til purpurrosa blomster og et stærkt efterårsfarvet løv. (Cavendish 1968-70).

'Roseum'. En *G. stapfianum*-sort fra tysk planteskole. Planterne af rund pudeform, betydelig højere end artens: 40 cm på midten under blomstringen, 65 cm brede det 3. år. Mest bemærkelsesværdigt er det gulgrønne-brogede løv, sådan virker det i hvert fald som helhed. Set nær ved kommer det broget urolige indtryk p. gr. af en særlig stor plet ved grunden af hver flig. Meget vanskeligt at beskrive. Bladformen fremgår af tegningen. Blomsterne parvis, 3 cm brede, er lysende lilla-rosa, RHS 78, med et hvidligt øje og en enkelt lys streg herfra forlænget ud på kronbladet. Blomster ca. 12. juli til 24. juli. Løvet får efterårsfarver allerede sidst i september begyndende fra kanten. En mere ejendommelig end egentlig attraktiv sort.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 5,9 point, løvet 5,8.

Gns. alle egenskaber i *Spangsbjerg*: 6,4 » løvet ikke bedømt.

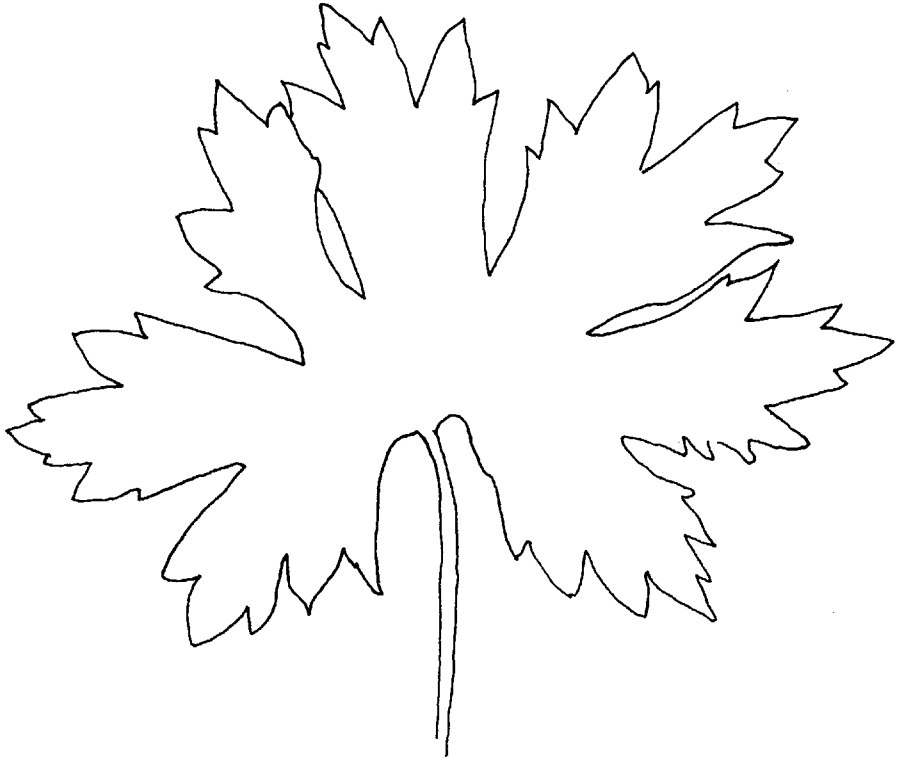
G. subcaulescens L'Herit. ex DC. (*G. cinereum* Cav. var. *subcaulescens* (L'Herit. ex DC.) R. Knuth.) 15-20 cm høje stauder, dunhårede med korte stængler. Bladene talrige, langstilkede og flest er grundstillede, runde, 5-7-delte næsten spaltet helt til grunden i 3 butte flige. Blomsterstilkene 2- til mangeblomstrede, enkeltblomsterne 2,5-3,5 cm brede, purpurrøde med mørkere årer. Bægeret med mere eller mindre spredte hår. (Parey 1958, Zander 1972).

G. subcaulescens 'Splendens' S 73, se side 450 under de anerkendte arter og sorter.

G. wlassowianum Fisch. 70 cm høje stauder. Øvre blade siddende, 7-delte, afsnit yderligere 3-5-delte. Blomsterstilke oprette også efter afblomstringen. Kronbladene indtil dobbelt så lange som bægeret, rødviolette med 7 mørke årer. Støvtrådene forneden hvidhårede. Central-Asien. (Cavendish 1968-70).

G. wlassowianum i forsøget leveret fra engelsk planteskole, hvor den karakteriseres som en »fin blå art«. I forsøgets sidste år blev planterne 60 cm høje og 85 cm

G. wlassowianum

brede. De væltede og så sjuskede ud. Hele planten er håret, så det både kan ses og føles. Løvet er mellemgrønt og stærkt snitdelt, som den botaniske beskrivelse siger og tegningen viser. Både stængler og blade kan have et rødtligt skær, og især bladfæsterne er røde. Der er 2 blomster pr. stilk, 3,5 cm i diameter, RHS 88 A, violette, med mørke årer og rødviolette grifler og støvdragere. Der kommer mange frugter, der er medvirkende til stænglernes væltetilbøjeligheder. Blomstrer fra sidst i juni til først i september. 9 planter overlevede i *Spangsbjerg*.

Gns. alle egenskaber i *Virum*: 7,3 point, løvet 4,3.

Gns. alle egenskaber i *Spangsbjerg*: 6,2 » løvet ikke bedømt.

Summary

In a trial 25 species and varieties of *Geranium* in *Virum* and 23 in *Spangsbjerg* were registered for the following qualities: Time of sprouting, beginning and end of flowering season, height and width of the plants, size of leaves and flowers, habit of growth, wintering and general durability towards the weather. Furthermore a drawing of the outline of the leaves and a colour determination of the flowers after the RHS-system was made.

The appearance of the leaves is an element of great importance when valuating *Geranium* as a perennial. For this reason such a valuation took place 4 times during the trial - the last time in October, when the leaves of some of the varieties often become more or less reddish. According to normal practice when judging perennials in variety trials, points from 1-10 (10 for the best) were given for: Growth, ability to keep upright, shape and colour of the flowers, number of flowers, the fruits (i.e. the »beaks«) and the general impression of the plants.

An average of all these points were calculated for each species and variety and those with the highest points were approved with an S (for the State) and a number (for the year when the trial was ended). It has, however, lately been common practise to select a »standard assortment« among the species and varieties with the highest points. The reason for this is that the judging committee (nurserymen, plantdealers, advisers etc.) thinks that there is only a special need for *Geranium* as a perennial.

According to this the judging committee concluded that 7 species and varieties of *Geranium* would cover the need for this plants.

THE APPROVED SPECIES AND VARIETIES

G. endressii 'Rose Clair' S 73. Delivered from an English nursery.

The first year of the trial 30 cm high and 40 cm wide » last » » 65 » » 75 »

Of a very uniform growth and with a rich flowering which vary from year to year with its climax from the middle to the end of June and still with many flowers in the first week of August. The leaves are very beautiful, hairy, furrowed, light green and of a shape and size as showed in the figure page 445.

The flowers are remarkable because of their nice salmon-rose colour. RHS 55 B is the basic colour of the young flowers, 56 A when the flowers are older. The fine veins are 55 A. The peduncles and calyx are reddish. It is a showy bed-perennial, but the plants turn

over in rainy and windy weather when the height during flowering season reach 75 cm. They should consequently be supported in due time.

Average points in *Virum*: 8,1.

» » » *Spangsbjerg*: 7,2.

The leaves alone, aver.point for both institutes: 5,4.

G. macrorrhizum 'Ingwersen's Variety' S 73. Delivered by an English nursery.

The first year in the trial 40 cm high and 45 cm wide » last » » 65 » » 80 »

The 10 plants both in *Virum* and *Spangsbjerg* formed groups of an overwhelming effect. The great quantity of leaves are in the beginning green but get soon more and more reddish and at last quite red. Note the shape of the leaf on the drawing page 445. The flowers are more queer than beautiful but ones attention is at-

tracted by the red upblown fruits on the red, hairy peduncles and of the 4 cm long »beaks«. The flowers which are turned outward and downward are RHS 76 A-B, a pale violet colour. The flowering season from early in July to the first of August in *Virum*. In *Spangsbjerg* from late in May to late in July.

This *Geranium* should be planted so as to make it possible to observe it when the leaves become more and more reddish. It is also important to find the right moment when the peduncles with the heavy fruits should be cut off.

Whitout these fruits the variety is a showy foliage plant.

Average points in *Virum*: 7,6.

» » » *Spangsbjerg*: 7,1.

The leaves alone, aver.points for both institutes: 7,2.

G. nodosum S 73. This species is delivered from an English nursery. The growth habit of the plants have a resemblance to a sort bushy *Clematis*. It does not look like any other *Geranium*.

The first year in the trial 35 cm high and 35 cm wide

» last » » 35 » » 60 »

The 3-lobed leaves are silky, bright and light green. Flowering with lots of flowers from the 24th of June to the beginning of August. The light shape of the flowers can be seen on the picture. The colour is RHS 78 A, purple, with 3-4 veins of both 78 B and C on every petal, and a white center as a background for the stamens. Each flower measure 3 cm across. Flowering season from the loth of June to the beginning of September.

The light green leaves, the red peduncles and pedicels and the light violet flowers make the plant very attractive, but it does not look - as said before - as a »real« *Geranium*.

Average points in *Virum*: 7,6.

» » » *Spangsbjerg*: 6,4.

The leaves alone, aver.points for both institutes: 6,4.

G. platypetalum S 73. This species delivered from a Danish nursery.

The first year in the trial 50 cm high and 45 cm wide

» last » » 80 » » 95 »

The basal leaves are of a peculiar sculptural effect because of the veins. The longstemmed, deeply toothed 5-clefts leaves which are of a light, dull green colour on the surface has glandular hairs underneath.

The inflorescence, about 30 cm across, has 1 or 2 flowers on each branch. Every single flower measures 4,0-4,5 cm in diam.; they are of a flat shape when they are full blown. The colour is near to RHS 94 D, a

light violet-blue with some darker to black-violet veins, as it can be seen on the picture. The styles are 1 cm long. All the plants have a very rich flowering season as an average of all years from loth or 20th of June to the last part of July. The basal leaves remain upright even if the weather is rainy and stormy. In October they get a nice reddish colour. They are attractive right to the beginning of November - if long spells of drought in the summer have not spoiled them. The fruits can be heavy and make the plants turn over, but the beaks will normaly not spoil the plants.

Average points in *Virum*: 8,1.

» » » *Spangsbjerg*: 7,4.

The leaves alone, aver.points for both institutes: 6,8.

G. pylzowianum 'Alf' S 73. Delivered from a Danish nursery.

The first year of the trial 20 cm high and 40-45 cm w.

» last » » 35 » » 70 »

The plants form thick, round and wellshaped cushions. The closely placed, deeply increased, light to middle green basal leaves do not turn over in bad weather. Only one flower on each short peduncle. They are nearly roundshaped, 3,5 cm across and of a delicate rosy colour, RHS 68 D, with fine veins of 68 C-D. They look like small *Malva*-flowers.

The flowering season from the middle of June to the beginning of August. It is a cushion plant of a rather high quality in *Virum*, but the growth has not been vigorous in *Spangsbjerg*. The short beaks are nice and light and do not spoil the good appearance of the plants. The leaves become brown but do not winter quite well and it is not necessary to cut them off before the winter.

Average points in *Virum*: 8,7, the leaves 7,9.

» » » *Spangsbjerg*: 7,9.

G. renardii S 73. Delivered from a Danish nursery.

The first year of the trial 35 cm high and 35 cm wide

» last » » 35 » » 80 »

The main value of this species is the leaves, which shape can be seen on the drawing. Unfortunately it is not possible to see neither the closely placed veins, which makes the hairy leaves furrowed nearly as if they were chequered in little squares, nor the dull green to greyish-olivegreen colour. This species has mostly been approved because of its value as a foliage plant. The flowers are placed in light inflorescences with 10-14 flowers each. The single flower is 5 cm across, the colour grey-white with violet veins in RHS 86 A. The beaks are 3,5 cm long and the swollen calyx is rather hairy. Flowering season from 25th of May to 1th of

July. In the trial the foliage was of a good quality all the years except for a period of extraordinary high temperature in July 1973. Then the leaves became brown mostly at the edges in both *Virum* and *Spangsbjerg*. After a heavy rain however they were beautiful again. The peduncles with the long beaks turn over right to the ground and do not spoil the shape of the plants. The winter hardiness is perfect. No autumn colours at all.

Average points in *Virum*: 8,3.

» » » *Spangsbjerg*: 7,7.

The leaves alone, average points for both institutes: 7,8.

G. subcaulescens 'Splendens' S 73. Breeder: G. Arends 1930. Delivered from a German nursery.

The first year of the trial 35 cm high and 40 cm wide
» last » » 40 » » 50 »

The nice shaped basal leaves have 15-20 cm long and slender peduncles. It is difficult to talk about the height as the basal leaves often lay down. Nevertheless

the cushions are attractive most of the time. During the flowering season from the middle of May to the beginning of July, there are a lot of branched, 2-flowered inflorescences. The inflorescence is 8,5 cm across, the single flower 3 cm. The colour: bright reddish-purple, RHS 74 B, with blackred stamens and styles. The latter protudes half a centimeter. The styles can be seen against the white center. The only negative character with this variety is the fading to a bluish-red which is not quite beautiful. The leaves get a deep, reddishbrown autumn colour. If the peduncles are not cut off before this, they turn over and the cushions keep their nice shape for a long time. The cutting of the faded inflorescences also results in a little remounting.

The plants are well suited for a rock garden but also for larger areas as a ground covering plant in full sunshine or half shade.

Average points in *Virum*: 7,7, the leaves 6,3.

Litteratur

Bailey, L. H. (1968): Manual of Cultivated Plants. The McMillan Comp. New York.

Bergmans, J. (1939): Vasteplanten en rotheisters, ed. 2.

Cavendish, Marshall (1968-70): Encyclopedia of Gardening I-XXII.

Engler, A. & K. Prantl (1897): Die natürlichen Pflanzenfamilien. Leipzig, III. del, afd. 4.

Jelitto, Leo und Wilhelm Schacht (1963): Die Freiland-Schmuckstauden I., Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart.

Lange, Johan (1959): Ordbog over Danmarks Plantenavne, I., Munksgaard, København.

Lange, Johan (1962): Botaniske Billeder. De studerendes Råd v. Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, København.

Parey's Blumengartnerei (1958): Verlag Paul Parey, Berlin und Hamburg. I.

R.H.S. Colour Chart, The Royal Horticultural Society, London.

Schönbeck-Temesy, E.: Geraniaceae fra Flora Iranica v. K. H. Rechinger.

Zander, Robert (1972): Handwörterbuch der Pflanzennamen, Verlag Eugen Ulmer, Stuttgart.

Manuskript modtaget 18. 6. 1974